

ויזרע יצחק

שנה טז'

חג השבועות הפטרה: "ויהי בשלושים" ו' סיון תשפ"ב	יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	זמני השבת י"ג 19:00 י"א 19:17 י"ב 19:11	כניסה יציאה ר"ת	חיפה
--	--	--	-----------------------	------

הגיגים לחג השבועות

"וידבר א-להים את כל הדברים האלה לאמר" (שמות כ' א)

"אמר רבי יהוש בן לוי: כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה יצתה נשמתן של ישראל שנאמר 'נפשי יצאה בדברו'. ומאחר שמדיבור ראשון יצתה נשמתן דיבור שני היאך קיבלו" הוריד טל שעתיד להחיות בו מתים והחיה אותם שנאמר 'גשם נדבות תניף א-להים נחלתך ונלאה אתה כוננתה'" (שבת פח)

שואל בעל ה"שפת אמת" לשם מה המית הקב"ה את עם ישראל ואחר כך החיה אותם? הלא יכול היה הקב"ה לעשות נס שלא תצא נשמתם כלל? ומתרץ שכאן בא הקב"ה ללמד את בני ישראל שכל דבר שקשור ליהדות ולתורת ישראל, עליהם להיות מוכנים אפילו למסור את נפשם, לכן "יצתה נשמתן".

"וספרתם לכם ממוזרת השבת" (ויקרא כג' טו)

ידועה המחלוקת בין הצדוקים והפרושים בנוגע לפירוש הפסוק: "וספרתם לכם ממחרת השבת" הצדוקים, שלא מאמינים בתורה שבעל פה, מסבירים שכוונת הכתוב "ממחרת השבת" היא למחרת שבת בראשית, דהיינו שבת רגילה, ואילו לפי הפרושים כוונת הכתוב "ממחרת השבת" היא למחרת יום טוב הראשון של פסח. ההשלכה המעשית של המחלוקת הזו היא באיזה יום יחול חג השבועות, לשיטת הצדוקים חג השבועות יחול תמיד ביום ראשון, שבעה שבועות לאחר תחילת ספירת העומר, שמתחילה, לשיטתם, למחרת יום השבת ואילו לשיטת הפרושים חג השבועות יחול בימים שונים, למחרת היום שחל בו יום טוב הראשון של פסח.

אך נשאלת השאלה, מדוע לכתחילה נכתב בתורה "ממחרת השבת", שבזה נותנת התורה לצדוקים מקום לטעות, מדוע לא נכתב בפירוש "וספרתם לכם ממחרת יום טוב הראשון של פסח"?

מתרץ רבי צבי פסח פראנק שחג השבועות הוא "זמן מתן תורתנו", לכן נכתב בתורה "ממחרת השבת" ולא פורש מתי זה, כדי להשאיר מקום לחז"ל לדרוש בו את דרשתם. ומכאן נלמד שאי אפשר ולהבין את הכתוב בתורה שבכתב ללא קבלת התורה שבעל פה, בניגוד לשיטת הצדוקים.

הסבר מעין זה הביא רבי צבי פסח פראנק בשם רבי מרדכי לייב רובין, על השאלה מדוע קוראים את מגילת "רות" בחג השבועות, והטעם הוא משום שמרות המואביה יצאה מלכות בית דוד. וזה יכול היה להתבצע רק בזכות דרשת החכמים "עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית" כי אחרת רות המואביה היתה אסורה לבוא בקהל, מזה לומדים שבניגוד לשיטת הצדוקים, התורה שבעל פה היא העיקר.

"וספרתם לכם ממוזרת השבת" (ויקרא כג' טו)

ידוע שלמדו חז"ל מהכתוב "וספרתם לכם" שעל כל אחד ואחד לספור ולא לסמוך על הספירה של החזן. אלא שרבי שלום שבדרון מסביר שיש כאן פשט עמוק יותר. כי יש מי שסופר לעצמו "בעוד ארבעים ותשעה ימים יש לי תור לבית משפט", ויש אחר שסופר "בעוד ארבעים ותשעה ימים אקבל את הזכיה במפעל הפיס". אמנם כל אחד מהם מונה ארבעים ותשעה ימים אך ההבדל ביניהם גדול, וניתן לראותו על פניהם. לכן נאמר בתורה "וספרתם לכם" שספירת העומר שתספרו תהיה "לכם", דהיינו לדבר השייך לכם, תבינו שהיעדר אליו אתם סופרים הוא חשוב לכם ולטובתכם.

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ו

אריה שור בן נפתלי ומינה ז"ל נלב"ע יב' אדר תשפ"ג

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה בנימין בת גורג'יה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע יב' יא' ניסן תשס"ז

נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

נא לשמור על קדושת הגליון

"ויהי יצבו בתזותית ההר" (שמות י"ט יז)

"ויתייצבו בתחתית ההר-מלמד שכפה עליהם הקב"ה את ההר כגיגית, ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם" (שבת פח.)

לפי ה"בעל שם טוב" הקדוש הטעם שהקב"ה כפה על ישראל את ההר כגיגית הוא כדי ללמד את הדורות הבאים שאפילו בזמן שאין לאדם התעוררות ללימוד התורה, עליו לכפות על עצמו את לימוד תורה. כי סגולת התורה היא שגם אם בתחילה הדבר נעשה בכפייה, במשך הזמן מגיעה ההתעוררות העצמית ללימוד התורה.

"יעש' ה' עמכם זוסר כאשר עשיתם עם המתיים ועמדי" (רות א' זז)

"יעש' ה' עמכם חסד-אמר רבי זעירא: המגילה הזו אין בה לא טומאה ולא טהרה, לא היתר ולא איסור. ולמה נכתבה? ללמדך שכר של גומלי חסדים" (מדרש)

עיון במגילה מגלה עד כמה גדולה הייתה מידת האמונה של רות המואבייה, ועד היכן התנשאה דרגתה במידת הביטחון. כידוע מהמדרשים, רות הייתה בת מלכים, ועזבה את מולדתה ואת בית אביה. היא ויתרה על עושר ועל בית מלכות וקשרה את עתידה עם אשה זקנה ועניה אשר פרנסתה היתה ללקוט שבלים הנשארות בשדה.

אומר הגר"י לוינשטיין, באחת משיחותיו ב"קובץ שיחות" (תשי"ט) ומובא עיקרן בילקוט "לקח טוב", נתבונן נא ונראה כמה אמונה ובטחון נדרשים מהאדם כדי לעמוד בניסיון כזה. אין ספק כי הגדלות הבאה כאן לידי ביטוי נפלאה היא עד מאד. לאור זה ניתן היה להבין לכאורה, כי ניסיון זה ועמידתה של רות בו, משקפים גדולתה.

אלא שלא כך משמע מדברי המדרש שלעיל. בדבריהם מדגישים חז"ל דווקא את הנקודה של גמילות החסדים של רות וכאילו מתעלמים מהעיקר, האמונה והביטחון, שהיוו לכאורה את בסיס לחסדיה. אמנם הדגשה זו של חז"ל מוציאה אותנו מה"לכאורה" המצטייר בעיני האיש הפשוט ומעמידה אותנו על האמת. בעיניהם החודרות קבעו חז"ל שמידת החסד היא העיקר, בה נבחן האדם והיא המראה אשר בה משתקפת דמותו הרוחנית. יסוד העליה ומפתח ההצלחה ברוחניות תלויים בהשגת מידה זו. גם כאן יש עדיין מקום לשגות, נתינה לזולת גרידא אינה מורה על מידת חסד טהורה.

יתכן שבנתינתו מכוון הנותן לבנות את עצמו. אימתי מתגלה מידה זו בשלימותה? כאשר האדם מוותר על רצונותיו ושאיפותיו לטובת רעהו.

אומרים חז"ל ש"איוב ותרן בממונו היה". ראייתם אינה מצדקות גדולה שאיוב עשה אלא מווייתור של חצי פרוטה עודף שהיה מוותר לחנווני. ואין לתמוה על כך, שכן כאשר מדובר בווייתור על המגיע, בביטול השאיפה לספק את הרצון העצמי, מתגלה המעלה במלא זיוה והדרה אפילו בדברים הקטנים ביותר. כאשר האדם מגיע למעלה זו, פתוחה הדרך לפניו לעליה רוחנית גדולה.

האמת, האדם מצד עצמו מאמין, ורק התאוות והרצונות, העומדים בסתירה לחיובי האמונה, מפריעים לו ומונעים את האמונה מלצאת מן הכח אל הפועל. על כן חובה על כל אחד להשיג את מעלת הוותרנות, אשר עם השגתה נפתח השער לגדול ולהתעלות.

כיצד משיגים מעלה זו? על ידי עמל שיטתי. יש להתחיל בקטנות ולהשתדל לחפש מעשים שבהם יבוא כח הווייתור לידי ביטוי. הכלל בזה הוא מה שכותב בעל "החינוך", "כי אחרי הפעולות נמשכים הלבבות". כלומר, אם ירבה האדם בפעולות טובות, במשך הזמן הוא ישתנה לטובה. הוא הדין בינינו, על ידי פעולות של ויתור תתבסס במשך הזמן מידה זו בלבד, וממנה יציצו שורשים לווייתור על תענוגי העולם הזה ורצונות הגוף. בכך יחל אור האמונה לבקוע, להופיע בגלוי, ולהאיר לאדם את דרכו בחיים.

"ותלך ותבוא ותלקט" (רות ב' ג)

"אמר רבי אלעזר שהלכה ובאה והלכה ובאת עד שמצאה בני אדם מהוגנים לילך עמהם". (שבת קיג:)

רואים מכאן שרות הבינה את כח ההשפעה של הסביבה, ואף על פי שהדבר גבל בפיקוח נפש היא התאמצה ללכת רק עם אנשים הגונים, כדי להבטיח שהיא לא תושפע לרעה.

הגאון מוילנא מסביר ב"קול אליהו" את חכמתה של רות שלא נהגה ככל האנשים אשר מתחילים ללקט ובהגיעם לקצה השדה המרוחק עליהם לחזור עם כל המשא הכבד, אלא רות הלכה ישירות עד סוף השדה, ורק בחזרתה החלה ללקט, וכך הגיעה קרוב לביתה כשהיא "עם אשר ליקטה" ולכן נאמר "ותלך ותבוא ותלקט".

"והיה לך לבשיב נפש" (רות ד' טו)

אנו רואים שכל ענין המגילה והסיפור של רות הכל תלוי בנעמי, "עיני העדה" הסביר שמכיון שנעמי היא זו שגרמה לכל ההתרחשויות במגילה, היא זו שהתעסקה בגיורה של רות והיא זאת שנתנה לה את העצה להינשא עם בועז. מזה לומדים שגדול כוחו של המעשה אפילו יותר מהעושה.

לרפואת כל חולי עמו ישראל, ובכללם: פורטונה בן חמו בת סימונה, אליס מורלי בת לאה, שולה לוי בת גורג'יה, ענת בת שולה, יצחק בנימין בן אילנה, רונן בן איווט, מומי נאור בן צביה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנכות בית" ו"ברית יצחק" חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו

מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 20:30-21:30

לכירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315